

Innst. S. nr. 55

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:135 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Andersen, Jan-Henrik Fredriksen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen om etablering av klekkeri- og smoltanlegg for laks i Tana

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- "1. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for å bygge et smolt- og klekkerianlegg for laks i Tana.
2. Stortinget ber Regjeringen ta et initiativ overfor den finske regjering om å få på plass en permanent organisering av forvaltningen av Tanavassdraget."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien, Ketil Solvik-Olsen og Ingrid Skårmo, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til forslaget og vil understreke at vassdraget har et stort potensial for produksjon av

laksunger, og dette potensialet synes å være uutnyttet i flere områder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det er fastslått at tilbakevandringen av laksunger fra Tana er svært stor, mens utsetting av smolt fra klekkerier erfaringsmessig gir liten tilbakevandring.

Komiteen ser positivt på det kultiveringsarbeidet som foregår – deriblant utsetting av fisk i vassdrag der det er formålstjenlig.

Komiteen mener at for Tanavassdraget er det indikasjoner på at mangel på yngelproduksjon i vassdraget er en negativ faktor i enkelte sidevassdrag. Dette kan tyde på at Tanalaksen samlet sett har vært for hardt beskattet både i sjøen og i vassdraget, med både garnredskaper og et stadig økende sportsfiske, særlig fra finsk side.

Komiteen vil understreke viktigheten av grundige vurderinger av behovet for enkeltbestander før en iverksetter utsetting av smolt i et vassdrag. Samtidig kreves en omfattende oppfølging av risikoen for negative effekter, blant annet risikoen for smittsomme sykdommer.

I forbindelse med denne saken mener komiteen det vil være riktig å påpeke at en aktiv samhandling med Finland bør utvikles slik at en får regulert uttaket av fisk tilpasset bestandene i vassdraget, da Norge fra 2008 har fastsatt historisk strenge reguleringer i laksefiske.

Komiteen har merket seg statsrådets svar i brev datert 2. september 2008 vedlagt, og de vurderinger som der blir redegjort for.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpar-

tiet og Venstre, vil peke på at overbeskatning er en av hovedårsakene til at man ikke har klart å ha en bærekraftig forvaltning av villaksen i Tanavassdraget. Flertallet mener at det viktigste tiltaket man kan gjøre for å øke villaksbestandene i Tanavassdraget, er å begrense uttaket av gyteklar laks.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Tanavassdraget i moderne tid har vært Europas beste laksevassdrag. I vassdraget har mer enn 40 laksestammer sine gyteområder. Dette utgjør i størrelsesorden 10 pst. av alle norske villaksbestander og om lag 5 pst. av alle de nordatlantiske villaksbestandene.

Disse medlemmer er kjent med at det generelt er bedre tilbakevandring av laks basert på smolt produsert på naturlig vis enn av smolt basert på klekkeriproduksjon og at lakseproduksjonen i elvesystemer som befinner seg i en relativt naturlig og upåvirket tilstand, slik som Tana, blir best dersom den base- res på de naturlige produksjonsarealene, dvs. at bestanden forvaltes slik at et tilstrekkelig antall gytefisk kommer opp i elva og får gyte, "gytebestandsmål."

Bestandene er under press fra flere forhold, men først og fremst overbeskatning. Disse medlemmer peker på at det må være en målsetting at så mange som mulig av bestandene når sine gytebestandsmål. Disse medlemmer mener at det viktigste tiltaket for å nå dette målet først og fremst er å redusere beskatningspresset ytterligere. Dette må først og fremst skje gjennom ytterligere begrensning av fisket med de mest effektive fiskeredskapene.

Disse medlemmer peker på at en ensidig norsk reduksjon i beskatningen ikke vil ha tilstrekkelig effekt og heller ikke vil ha stor legitimitet på norsk side. Disse medlemmer er derfor glade for at Miljøverndepartementet etter at Dokument nr. 8:135 (2007–2008) ble fremmet har tatt initiativ til forhand-

linger med Finland om felles regelverk for fiske i Tanaelva.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for i samarbeid med lokale aktører å etablere smolt- og klekkerianlegg i tilknytning til Tanaelva."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er viktig at man får på plass en avtale med finske myndigheter om felles forvaltning av villaksbestandene i Tana, slik at det samlede beskatningstrykket går ned.

Komiteens medlem fra Venstre vil ellers vise til eget forslag, Representantforslag nr. 8:104 (2007–2008), en helhetlig handlingsplan for bevaring av den nordatlantiske villaksen.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for i samarbeid med lokale aktører å etablere smolt- og klekkerianlegg i tilknytning til Tanaelva.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:135 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Andersen, Jan-Henrik Fredriksen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen om etablering av klekkeri- og smoltanlegg for laks i Tana – bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. november 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Torny Pedersen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen,
datert 2. september 2008****Vedrørende representantforslag nr. 8: 135 (2007–2008)**

Jeg viser til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Andersen, Jan-Henrik Fredriksen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen om etablering av klekkeri- og smoltanlegg for laks i Tana.

Tana er et unikt og stort elvesystem med mange ulike laksebestander både på norsk og finsk side. Bestandene er så langt ikke negativt påvirket av annen menneskelig aktivitet enn fiske. Tanalaksen har imidlertid vært hardt beskattet både i sjøen og i vassdraget, og så vel garn-redskaper som et stadig økende sportsfiske bidrar til beskatningstrykket.

Vassdraget har et stort potensial for produksjon av laksunger, og dette potensialet synes å være uutnyttet i flere områder. Det er fastslått at tilbakevandringen av laksunger fra Tana er svært stor, mens utsetting av smolt fra klekkerier erfaringsmessig gir liten tilbakevandring.

Ved en eventuell produksjon av settefisk i Tana må produksjonen ha et stort omfang og omfatte alle de ulike bestandene for å opprettholde bestandsstruk-

turen hos laksen i vassdraget. Dette kan vanskelig gjennomføres uten svært omfattende faglig oppfølging, og risikoen for negative effekter vil være stor. Foruten inngrep langs vassdraget vil settefiskproduksjon gi vesentlig økt risiko for spredning av smittsomme sykdommer, noe som både vil stride mot det beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag som er fastsatt av Stortinget og Norges bilaterale avtale med Finland om fisket i Tana.

Det ble i år fastsatt nye og historisk strenge reguleringer i laksefisket. Dette vil på sikt bidra til å øke produksjonen av laksunger i vassdraget og derved bygge opp laksebestandene. For å øke vernet av lakseressursene i vassdraget har norske myndigheter nå også tatt kontakt med Finland med sikte på forhandlinger om regelverket for fiske. Inntil slike regler er på plass bør fisket reduseres på frivillig basis.

Jeg kan på denne bakgrunn ikke anbefale bygging av klekkeri(er) eller smoltanlegg i Tana, men vil arbeide videre med sikte på et harmonisert regelverk for fisket som kan bidra til å øke beskyttelsen av lakseressursene i Tanavassdraget.

